

Foto

Traditionell spelmansstämma anordnas på Torekällberget

Med felor, näverlur och nyckelharpa och med sin entusiastiske dirigent och ordförande Gustaf Wetter i spetsen möter fyrti sörmländska bygdespelmän upp på Torekällberget på söndag eftermiddag till sommarens traditionella spelmansstämma. Att rädda den gamla sörmländska folkmusiken och göra den populär för vår tids människor är huvudpunkterna på Spelmansförbundets program, berättar hr Wetter, och gamla sörmländska brudmarscher och danslåtar är också vad hans spelmän kommer att bjuda Torekällbergets söndagspublik.

Men det blir inte bara Spelmansstämma på Torekällberget på söndag utan också Folkdansgille. Spelmännens trevliga underhållningsprogram kommer nämligen att interfolieras av uppvisningar i gamla sörmländska folkdanser, och det blir ungdomar ur det livaktiga Hembygdegillet i Botkyrka, som kommer att stå för den delen av programmet. Botkyrkadansörerna ger även en uppvisning i gamla högre-landsdanser och kommer då att bära iförda tidstypiska dräkter.

Söndagens festligheter på Berget äger rum på Råbygårdens tun och tar sin början kl. 14 med att både spelmän och folkdansare i sina färggranna gamla sörmländska dräkter med fanor och musik marscherar upp från Wetterholmska gården till Råbygården, där ett omväxlande program på närmare tre timmar följer. Mitt i uppvisningarna blir det en halvtimmes paus för folklek, och både gammal och ung får då tillfälle att delta under skickliga ledare från Botkyrka. För barnen blir det också fri entré, så arrendörerna hoppas att få se många av de yngre i ringen.

— Det är alltid ett litet vågspel att anordna en kostnadskrävande festlighet på Torekällberget i juni, berättar intendenten E. H. Bergqvist vid ett samtal med Länstidningen. Blir vädret fult, så uteblir publiken, och blir det för vackert,

så reser man hellre ut på landet. Trots att vi de senare åren har kunnat bjuda på verkligt roande och intressanta program vid spelmansstämmor och folkdansdagar, har dessa tillställningar därför brukat gå med ekonomisk förlust. Alla

verkliga Torekällbergsvänner uppmannas därför att delta i Bergets trivsamma försommarfest. Ta bilen till Torekällberget i stället för att resa ut till landet om söndag, och regnar det, så ta paraplyerna med! Alla är varmt välkomna till årets Spelmansstämma och Folkdansgille!

SÖDERTÄLJE SPELMANSLAG PÅ SITT FÖRSTA ÅRSMÖTE

Södertäljeortens Spelmän höll lördagen den 11 april sitt första årsmöte på Torekällbergets Vårdshus. Mötesdeltagarna hälsades valkomna av dess ordf. Thure Enberg, och många spelmän med fruar och anhöriga hade hörsammat kallelsen och mött upp.

Ur mötesförhandlingarna kan noteras: Till ordf. omvaldes Thure Enberg, till sekr. nyvaldes Harry Karlsson, till kassör omvaldes Gottfrid Karlsson och till v. sekr. Eric H. Bergqvist. Suppleanter: Sten Winborg och Ake Lindholm. Till musikledare och v. ordf. omvaldes Folke Nordeman. Revisorerna Olof Kärnell och Lennart Norberg omvaldes även med Arne Blomberg som suppleant. Av verksamhetsberättelsen framgick att Spelmanslaget bildades den 20 mars 1958 på Södragården och att man sedan dess övat regelbundet varje vecka med uppehåll under högsommaren. Första offentliga framträdandet skedde vid Spelmansstämma i Södertälje den 15 juni och Spelmanslaget har sedan vid ett flertal tillfällen medverkat vid olika föreningsmöten och sammankomster. Representationen har varit stor även vid Spelmansstämmor i Uppsala och Katrineholm samt vid Södermanlands Spelmansförbunds årsmöte. Medlemsantalet är 35 aktiva spelmän (därav 4 kvinnliga). Årsmötet beslutade att spelmanslaget, som förut kallades Torekällbergets Spelmanslag, från nu skall ändra sitt namn av principiella skäl och i stället heta Södertälje Spelmanslag vilket var enhälligt. Mötesförhandlingarna pågick med livlig diskussion och ett gott kamratskap var rådande vilket siar om framgångsrikt samarbete inom föreningen. Under den efterföljande supén utfördes musik av en del medlemmar och ett mycket glatt förhållande rådde. Till den uppskattade musikledaren Folke Nordeman överräcktes blom-

mor, en gratifikation samt Spelmanslagets diplom för intresse och flit. Diplomet erhöles även Sten Winborg, Ake Lindholm och Martin Emanuelsson. Kvällen förflöt alldeles för fort tyckte man, med som så bör på en spelmannssammankomst mycket musik och även en sväng om till taktfasta toner.

Arnes verk
Önskas åter efter
skanning...
Arne

De församlade spelemännen dirigerades av förbundsordf. G. Wetter från Katrineholm.

Folkfest på Torekällberget när spelmän höll stämma

Det var folkfest på Torekällberget i går. Sörmlands spelmansförbund höll stämma och Botkyrka folkdanslag framträdde med sirliga danser. Cirka tusen personer hade mött upp för att lyssna till sprittande spelman-toner och se folkdanser från gången tid men också för att njuta av fargprakten i klädedräkterna och för övrigt det varma och sköna försommarvädret.

Spelmännen kom med fladdrande kläder och spelande Lästringelåten och in på Råbygårdens tun, där de hälsades av smattrande applåder. Hälsningstalet hölls av hr Rune Enberg, som minde om den rika traditionen av folkmusik vi har i vårt land och talade i berömmande ord om de spelemän som ägnat sig åt att föra arvet vidare. Ordf. i Sörmlands spelmansförbund, hr G. Wetter från Katrineholm, presenterade därvid de deltagande lagen och dirigerade musikanterna. Han berättade att Sörmlands spelmansförbund är det äldsta i landet och bildades 1886. Förbundet är också ett av de mest aktiva och landskapets folkdanslag är nu till största delen uppbyggda av flitiga spelmän. Efter sedan de samlade spelmännen ytterligare värmt upp sig med att låtar framförde Södertälje starka spelmanslag med bravur och okett låtar från Uppland och Västmanland. Man glädde sig åt folkens och njöt tillsammans av de

smjuka och ändå kärvt vackra tonerna. I en paus i spelet överlämnade södertäljelagets ledare hr Folke Nordeman spelmanslagets diplom för väl utfört arbete till Södertälje spelmanslags initiativtagare och ordf. hr Thure Enberg samt till lagets kassör hr Gottfrid Carlsson.

(Forts. å sid. 4)

1959 SPELMANSSTÄMMA

och

FOLKDANSGILLE

på

Torekällberget

SÖNDAGEN DEN 7 JUNI KL. 14

Sörmländska bygdespelmen under ledning av
GUSTAF WETTER och DANSLAG ur Botkyrka
Hembygdsgille medverkar.

Entré 1:50. Barn fritt.

Torekällbergets Fest- och Programsektion.

Folkdanslagets ledare, hr Lars Gunnar Lindström med fru dansar en sirlig empirodans. (Foto Helge Gibe)

● Folkfest på ...

(Forts. fr första sid.)

Botkyrka hembygds Gilles folkdansare glädde torekällbergspubliken med sirliga empirodanser i tidsenliga kostymer från Karl XIV Johans dagar och gamla svenska folkdanser i färggranna hembygdsdräkter. På en grönskande matta av gräs och med vita björkar intill utgjorde folkdansuppvisningen en tjugande

bild av svensk sommar.

Spelmännen i sina tjocka dräkter var outtröttliga och hela stämman pågick i ett par timmar innan Gustav Wetter strök svetten ur pannan och kommenderade "halt". Men då hade publiken, som dagen till ära kommit från när och fjärran fått sig till livs en verkligt trivsamt söndagsunderhållning.

Thar re

Södertälje spelmanlags initiativtagare, hr Thure Enberg, fick mottaga diplom för sitt arbete. Han tackas här av ledaren för laget, hr Folke Nordeman.

Södertälje spelmanslag spelade på ett strålande sätt vid folkdansuppvisningen.

Spelmän och folkdansare gjorde storsuccé i Tälje

Södertälje spelmanslag och godtemplarungdomar från
holm och Södertälje bjöd i går kväll på en helafton
el och dans. De många felorna fyllde Mariekällsko-
stora hall med skönt klingande välljud och folkdan-
radade upp hela serier med sirliga och roliga danser.

En podiet var hela tiden en och glädje. Midsommardansen med
gande tavla av betagande den unga flickan, som lycklig och
"Från midsommar till 20- fager brud, är en ljuv idyll, där
t" är ett allmogespel, där naturligtvis allt vad byn har av
ger byns ungdomar i fest

(Forts. å sista sid.)

TÄLJE - SOARÉ

i MARIEKÄLLSKOLAN

1960

onsdagen den 23 mars kl. 19.30

Ett 100-tal medverkande från

Södertälje Södertälje
Blåsorkester Sångarförbund

Södertälje Södertälje
ABF-kör Spelmanslag

Conferencier: INGE INGEMARSON

Ett trevligt och omväxlande program för alla
sång- och musikintresserade.

Entré 2:— kr., skolungdom 1:— kr.

● Spelmän och folklekar..

(Forts. fr. första sid.)

spelmän är med, och där dansen
går till ljusan dag . . .

Men årets stora högtid är dock
julen. Här tyckte man sig förnim-
ma hela den atmosfär av frid och
förväntan som hör julen till. Berit
Johansson ackompanjerad av Gun-
nel Gustafson sjöng ljuvt och in-
nerligt några julsånger och Hjördis
Axelsson läste några kända dikter
och bidrog stilsäkert till stämning-
sbilden. Men så kom då den i ung-
domarnas tycke allra roligaste
kvällen, 20-dag Knut. Då fick man
spela upp till dans, då släppte
glädjen lös och då klingade spel-
glada musikanternas felor hurtigare
och ystrare än på länge . . . Tyvärr
skulle det föra alltför långt att be-
skriva de många danserna som de
outtröttliga folkdansarna visade
upp, — och fullständigt ogörligt är
det att skildra de välspelande fio-
listernas härliga låtar. Men den
mycket förtjusta publiken var helt
upptänd och tackade med synner-
ligen hjärtliga applåder när de
gnolande en eller annan låt drog sig
hemåt.

Före folkdans- och spelmanspro-
grammet hälsade herr Nils Lionell
välkommen och erinrade om god-
temparordens 80-åriga tillvaro i
Sverige. Som kvällens gäst hälsa-
des mr. John Williams, Kenya, väl-
kommen. Han talade på förvånads-
värd god svenska om likheter och
olikheter mellan svensk och afri-
kansk ungdom. Ungdom är sig täm-
ligen lik överallt här i världen, sa-
de han. De skillnader som finns,
bero till stor del på de ekonomiska
förutsättningarna som förefinnes.
Med ökad standard integreras också
problemen — inte mins alkoholpro-
blemen. Internationellt samarbete
med ökad förståelse och vetenskap
om varandras förhållanden, trodde
mr Williams skulle lända världens
ungdom till mycket gott.

Som sagt. Södertälje spelmanslag
och godtemplarungdomarnas folk-
dansare är synnerligen välkomna
åter. De ha mycket att skänka oss
av sina kulturella skatter. Säkert
kommer också en allt bredare pu-
blik att ge dem allt stöd.

Två nyckelharpister gäster hos Södertälje spelmanslag

Södertälje Spelmanslag är en av de yngsta musikorganisationerna i staden men har trots det på kort tid tillvunnit sig uppskattning och respekt inte bara i hemmastaden utan i vida kretsar. Detta framgick bl. a. av årsberättelsen vid lagets årsmöte på Torekällbergets värdshus i lördags kväll. Här förekom också överlämnandet av diplom, gratifikationer och blommor till därav förtjänta, musik till nyckelharpa och naturligtvis gammaldans.

Spelmanslagets medlemsantal var vid årets början 34 och vid dess slut 39, varav fyra kvinnor. Äldst är Sigfrid Johansson med 77 år på nacken och yngst 19-åringen Arne Blomberg. Under förra sommaren framträdde spelmanslaget fyra gånger i Södertälje stadspark och det program som då presenterades blev mycket uppskattat, det syntes på den allt större publiken. Vidare har laget haft ett gott samarbete med SGU:s folkdanslag och haft ett program i Mariekällskolan. Dessutom har laget varit väl representerat vid spelmansstämmor i Södertälje, där förbundsordf. i berömande ordalag talade om Täljelaget, Julita Skans, Uppsala, Sundbyholm och Katrineholm.

Diplom för intresse och flit har under året instiftats och utdelats till Folke Nordeman, Sten Winberg, Åke Lindholm, Martin Emanuelsson, Gottfrid Karlsson och Thure Enberg. Under året har spelmanslaget tagit initiativ till samarbete med Södertälje sångarförbund, Södertälje blåsorkester och Södertälje ABF-kör och detta har resulterat i att organisationerna tillsammans framför en sång- och musikafton i Mariekällskolan den 23 mars.

Till styrelse för det nya verksamhetsåret omvaldes Thure En-

Thure Enberg omvaldes till ordf i spelmanslaget.

berg, ordf., Harry Karlsson, sekr., Gottfrid Karlsson, kassör, Folke Nordeman, v. ordf., Arne Blomberg (nyvald). Suppleanterna Sten Winberg och Åke Lindholm omvaldes liksom Olof Kärnell och Lennart Norberg. Folke Nordeman fick förnyat förtroende att anförda takten i laget. Besluts enhälligt att välja in också passiva medlemmar i spelmanslaget.

Vid årsmötet fick musikledare Folke Nordeman bevis för den uppskattning laget har för honom och hans arbete. Ordf. överlämnade nämligen gratifikation och blommor i samband med några erkännssamma ord. Blommor kom också kassören Gottfrid Karlsson till del medan Folke Andersson erhöll spelmanslagets trevliga diplom för visat nit och intresse.

Kvällens gäster var riksbekante spelmannen Erik Sahlström från Tobo, som tillsammans med Åke Liljeholm från Gnesta underhöll med gamla låtar till nyckelharpa. Detta inslag i programmet blev mycket uppskattat.

100 medverkande vid Täljesoarén på onsdag kväll

På onsdag kl. 19.30 blir det ett musikaliskt evenemang i Mariekällskolan som bör uppmärksammas. Då anordnas nämligen Täljesoarén under medverkan av ett hundratal personer från två körer och två orkestrar.

Som Länstidningen förut meddelat togs initiativet till denna musik- och sångafton, som bör kunna intressera alla, i höstas av ordf. och ledaren för Södertälje spelmanslag, hrr Ture Enberg och Folke Nordeman. Förslaget mottogs med entusiasm i berörda organisationer och man satte genast igång att utforma programmet och börja övningarna. Nu är allt klart och på onsdag kväll redovisas resultatet vid en soaré som man hoppas skall bli tradition i Södertälje.

Medverkande vid Täljesoarén är Södertälje spelmanslag, Södertälje blåsorkester, Södertälje Sångarförbund och Södertälje ABF-kör under respektive dirigenter och det som framförs är i huvudsak hållet i folklig ton. Se f. ö. annons i dagens tidning.

Spelmansglädjen hög på lyckad höststämma

Trå spelade medelpadningar Ivar Karlsson från Sundsvall (t. v.) och Sten Wiklund från Stöde blev ett ungdomspiggt inslag i spel-
mansstämman.

Spelmansglädje hette en av de många låtar som rungade genom aulan på söndagsförmiddagen och spelmansglädje var det över hela denna präktiga stämma, som trots det vanemässigt sammanfogade programmet bod på mycken omväxling och blev lyckad.

Riksspelman
n Anton Jernberg
Österbybruk, 50 år

Spelmansglädjen hög på lyckad höststämma

Två spelglada medelpadågar Ivar Karlsson från Sundsvall (t. v.) och Sten Wiklund från Stöde blev ett ungdomspiggt inslag i spel-
mansstämman.

Spelmansglädje hette en av de många låtar som rungade genom aulan på söndagsförmiddagen och spelmansglädje var det över hela denna präktiga stämma, som trots det vanemässigt sammanfogade programmet bjöd på mycken omväxling och blev lyckad.

Visst kunde Uplands spelman- tioner och inte jämt komma med förbund vid sin sedvanliga höst- det "vanliga", som ordf. Harry stämma locka med litet nya attrak- (Forts. 9:e sid.)

Riksspelman
Anton Jernberg
Österbybruk, 50 år

Spelmansglädje . . .

(Forts. fr. 1:a sid.)

Pettersson i sitt hälsningstal påpekade, men man undrar om inte det är bäst att hålla sig till den gamla ordningen i alla fall. Det blir stadigare stil, stillösheten kan nog smyga sig in ändå som i går, när ett lag behagade framträde med gitarrskvalp i spelet — det var dagens klavertramp.

Annars var det hemtrevligt och ibland rasande skickligt i lagspelet. Många gäster hade upplänningarna nöjet att se hos sig den här höststämman, som skall vara spelårets viktigaste och festligaste. Trogen folkmusiken som alltid var också Jan Fridegård red sina färgstarka minnen från sin första kontakt med fiolspelet och sina sedelärande funderingar över ungdom då och nu.

Nyckelharporna hade vaknat.

Aulan var inte fullsatt men en naggande god publikskara satt troget kvar de två och en halv timme de musikaliska muntrationerna pågick och det är ett bra bevis på att estradfolket hade något att komma med. Som vanligt började och slutade festen med ett sjusjungande samspel av hela den färgglada spelskaran med Harry Pettersson som ledare. Det klingade rent och taktfast och låtarna var berömvärt nerbantade på repriiser. Och så var den här gången nyckelharporna med. De hade vaknat till från i sommar och gav nu extra glans åt festen. Nyckelharpsgruppens ledare bemötte den "beska kritik" som UNT vid Disastämman i sommar gav, han påpekade att spelmännen måste tänka på sina fruar också och kan inte alltid vara med. Men, högt ärade spelgubbar, ta fruarna med! Det får musikkritikern också göra.

Dagens bästa spel

exekverades av två unga medelpadningar, Ivar Karlsson från Sundsvall

och Sven Wiklund från Stöde. Där stod de som två stridstuppar mot varandra och krusade till Kvarngubbens polska av Anders Sundin med en hetta och frenesi som var rakt oemotståndlig. Och vilken originell låt med sin eleganta ritornell (refräng). Det var en spelmanskunst som glädde, särskilt som den kom från ungdomshället så spontant.

Ett annat litet gäng som kallade sig Hovkapellet spelmanstrio (uttal: Hågapelles) var ännu mer säkra i handlaggt och stilen, men så hade trion en skäggyvig flöjtist som frambringade dagens vackraste toner — någon "Hågapelle" var det nog inte. Han dök även upp i andra lagspel och sekunderade och improviserade med en talang som inte har sin like i spelmanskretsar.

Årsgammalt med gott.

För att sedan gå i tur och ordning, så började Stockholms spelmansgille rätt hyggligt, men kvintetten som representerade Medelpads spelmansförbund var liksom litet stadigare och, som sagt, där fanns två styva spelgrabbar. Örebro läns folkmusikförbund spelade lätt tempoforcerat ibland men hade trevliga låtar, den bästa var en präktig hälsingepolska från Närke. Ett dussin bildade Södertälje spelmanslag och var ganska grönt, bara årsgammalt, men det rev ifrån sig gott och visade upp ett redan mycket redigt spel.

Så kom den där musikaliska överraskningen med hovkapellstrion i ett delikat samspel och en melodisk konversation som visade en låts förunderliga förvandling under konstförfarna händer. Uplandsklarinettisterna uteblev nu liksom i sommar. Dessbättre var harpspelet väl representerat av sex verkligt styva spelare med Erik Salström i spetsen. I en fin klang och en härlig rytm samsades gänget. Det blev en stark applåd efter det uppträdandet.

Naturligtvis blev publiken också förtjust när Viksta-Lasse sedan tillsammans med Salström på ett riktigt extra finslipat sätt gjorde Salströms

Spelmansglädje och det envisa plåstret i den uppländska låtrepertoaren, Byss-Kalles Byggna'n.

Flugorna fick fiolen att låta.

Jan Fridegård berättade sedan om stataruplands fioler och framförallt om sin egen, som fick inta platsen på kammarväggen, sedan Magdeburger-spelet tjänat ut och trynorgeln kvävts av pannkakshitar och brödsmlor. Där hängde fiolen länge och väl, full med fluglort. Den klang bara då någon fluga råkade riva till strängarna med skankarna. När den sedan skulle tas i bruk, flydde katten och grannhustrun dök in genom förstuddörr'n och frågade om någon blivit sjuk. Drömmen om att bli en uppländsk Paganini blev aldrig uppfylld och fiolen hamnade omsider på stampen i Gamla stan.

Det var en härlig skildring och man hade nöjsamt, men sedan började författaren syna nutidsungdomen i sömmarna och visst hade han rätt med allt det där om amerikaniseringen och Elvis-dyrkan — men vore det verkligen så mycket roligare om husväggarna var klottrade med I love Beethoven i stället eller — Viksta-Lasse?

Sedan var det ett litet nätt lag från Åland (finska) som gjorde gott ifrån sig och så kom gitarrtrampet hos Torsåkers spelmanslag och de gubbarna dömde sig själva. Ett spelmanslag får inte låta som ett dåligt dansbanekapell från svunna dagar, innan jazzen väcktes till sitt fräna liv. Hälsinglands spelmansförbund väckte sympati och Selångersbygdens spelmanslag gav genomsnittligt prov på de stadiga men händelselösa låtar som det vimlar av i svensk spelmansmusik.

Sist i uppspelningsraden kom upplänningarna, mansstarka med rart kvinnliga inslag, laget spelade med schwung men faktiskt lite för tungt och starkt och grovt. Ett litet mera måttfullt, litet mera lekfullt och lätt spel är vad upplänningarna bör sträva till för närvarande. Men spelmansförbundet med ordf. i spetsen hade all heder av årets trevligt arrangerade stämma.

C. G.

Södermanlands spelmän på gille i de 33 låtarnas gård — Flenmo

Katrineholms-Kuriren d. 24/2-60

Spelmansförbundets ordförande Gustaf Wetter vattnar trots snö vårdträdet på Flenmo.

Maj och Kaj Eriksson på Flenmo bjöd i lördags kväll på ett äkta gille med bl. a. helstekt gris. Gästerna uppgick till cirka 125 personer, därav 100-talet spelmän. Södermanlands spelmansförbund hade nämligen förlagt sitt årsmöte till Flenmo. När smörgåsbordet var avverkat, kom det ett förslag att man skulle spara grisen till vick-

ningen lite senare på natten, ty som en av spelmännen sa: "Vi orkar inte mera nu". Den delikatessen blev alltså framflyttad. Se, det var ett äkta Flenmo-gille!

Maten, som serverades, var vad som sparats från jaktåret på Flenmo. I frysboxar hade man gömt en hel del vilt som nedlagts på Flenmos marker.

När Kaj Eriksson hälsade väl-

kommen, serverade han en trivsam överraskning. Mitt bland alla dessa spelmän sade Kaj plötsligt:

— För att ni inte skall tro att jag är alldeles omusikalisk skall jag spela en egen komposition på piano för er.

Sagt och gjort. Värden slog sig ned vid pianot och gjorde succé. Att kunna bjuda spelmän på mat är ju i och för sig fint, men att kunna bjuda spelmän på musik ja, det måste nästan betecknas som fantastiskt.

Att det är en yngre genera-

Forts. å sid. 3

Sörmlands...

Forts. fr. sid. 1 —

tion, som tagit vid på Flenmo, visade sig från första början. När gästerna anlände stod värdinnan Maj och hälsade välkommen ensam. Maken Kaj var upptagen av en mycket viktig förrättning, bandy.

Det var ett okonventionellt och ytterst trivsamt gille spelmännen fick vara med om och deras uppskattning tog som sig bör uttryck i toner. Vilken syn när spelmansförbundets ordförande, Gustaf Wetter, Katrineholm, stod upplugen på en stol och dirigerade sina 100 "fiol-kompisar". Man är frestad påstå att sådant kan bara hända på Flenmo.

Fru Maj hälsade välkommen till bordet och angav turordningen för "utspisningen". Var och en fick ta sin tallrik och vandra fram till det välfyllda matbordet och förse sig. Värdinnan skyllde ifrån sig på maken Kaj. När Kaj låg i det militära, berättade hon, var han med i en sammanslutning, som lystrade till det illustra namnet SPD, vilket uttytt är det samma som spar på disk. Känner vi värdparet på Flenmo rätt så var det varken rädslan för disk eller värdens Kajs "lumpaförening", som låg bakom den gående serveringen. Anledningen var säkerligen att de båda redan från början ville få upp den rätta stämningen.

Vårdträdet vattnades

Spelmännen inledde med att hålla årsmötesförhandlingar i kontoret på Flenmo. När förhandlingarna var över tågade man ut till vårdträdet, som givetvis skulle vattnas. Vårdträdet planterades 1947. Ordförande Gustav Wetter skötte vattningen ur ett kopparkärl. När trädet fått sitt vatten, tågade man i samlad tropp till storstugan, där middagen väntade.

Pianisten Gunnar Hahn, som för några dagar sedan hade ett radioprogram i vilket han spelade brudpolska från Flenmo, var också inbjuden till Flenmo. När fru Maj hörde hr Hahn spela brudpolskan, skickade hon ett telegram till honom och inbjöd till lördagens gille. Hr Hahn är i fjällen och tackade nej. I sitt program betecknade hr Hahn Flenmo som de 25 låtarnas gård. I själva verket är det de 33 låtarnas gård, berättar fru Maj.

Under kvällens lopp skaffade man också en insamlingsbössa från RK och lade slantar till världsflyktigåret. Vi kanske också skall berätta att glögg serverades ur en kittel, som hängt på Flenmogrytan.

Förhandlingarna

Vid spelmansförbundets årsmöte omvaldes folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm till ordförande. Vice ordföranden maskinsnickare Arvid Karlsson, Nyköping, omvaldes också. Kassaförvaltare: Nils Lindvall, Katrineholm, sekreterare: Sigvard Ejermo, Nyköping. Nyvald i styrelsen blev Artur Forsberg, Katri-

neholm. Han invaldes efter Gerhard Engman, Flen, som av sagt sig återval. Till revisorer utsågs Martin Lindström, Stockholm och Sigfrid Hellberg, Hägersten. Hr Hellberg nyvaldes efter Gustav Lodin, Stockholm.

Ur verksamhetsberättelsen kan vi omnämna, att spelmännen under året har fyra stämmor. Den viktiga stämman hölls i Julita med cirka 4.000 personer.

35-årsjubileum skall förbundet fira på Julita skans på midsommardagen. Styrelsen skall ordna för jubileet.

Februari-bevattning av Flenmo vårdträd

Förmodligen första gången Flenmos naverlönn vattnats
Gustav Wetter i vintertid.

Flenmo strålade som en fyrbåk för vägförare på lördagskvällen. Uppe på gården flammade koleldarna och i Lillstugan — kontoret — trängdes gammal och ung i vackra allmogedräkter. Sörmlands spelmansförbund hade spelmansstämma på Flenmo — den första i denna generation. Förr om åren var det "Flenmo" själv, disponent Nils Eriksson, som välkomnade spelmännen till gårds, och i år var det paret Maj och Kaj Eriksson. Efter mötesförhandlingarna i Lillstugan följde sedvanlig vattning av vårdträdet, innan spelmansbasen Gustav

Wetter och hans "pojkar" — kor med för den delen — med gande stråkar tågade till b högtidssalen.

För bortåt hundralet g de flesta spelmän, blev det ett kalas av forna tiders. Med C. G. Axelssons i Flo "Aftvardsvisa" bjöd Maj oc väl bekomme, och man kun löst på de dignande borden läckerheter, bland annat he ta spädgrisar — allt medar elden tynade på gårdsbacke feststämningen steg högt mo bjälkarna i Flenmo gästabu

Länets spelmän 35-årsjubilerar på Julita skans

Sörmlands spelmansförbund firar sitt 35-årsjubileum mid-sommardagen på Julita Skans. Styrelsen fick vid stämman på Flenmo i uppdrag att arrangera jubileumsstämman.

Under förra året anordnade spelmansförbundet fyra stämmor, därav en på Julita Skans i samband med ett celebret bröllop. Till ordf. omvaldes Gustav Wetter, Katrineholm, v. ordf. Arvid Karlsson, Nyköping, kassör Nils Lindvall, Katrineholm, och sekr. Sigvard Ejermo, Nyköping. Nyvald efter Gerhard Engman, Flen, blev Artur Forsberg, Katrineholm. Till revisorer utsågs Martin Lindström, Stockholm, och Sigfrid Hellberg, Hägersten, den senare efter Gustav Lodin.

Aftvardsvisa från Flenmo

Vid det stora spelmanskalaset i Flenmo häromkvällen välkomnade värdparet Maj och Kaj Eriksson gårdens många gäster med en speciellt till matsedeln författad Aftvardsvisa, skriven av C. G. Axelsson i Flodafors. Visan skall sjungas på "Vila vid denna källa"-melodin, och här kan ni alltså läsa Er till vad spelmännen bjöds för gott:

Här uppå pränt vi sätta
varmed vi viljen Eder mätta.
Magen därefter rätta.
Så tagen för Er!
Var så go'.

Smör, bröd, sill och potatis,
som vi här odla och ha gratis.
Låda på brax och kräfte
och Janssons frestelse förstås.

Köttbullar se'n
och stuvning utav rådjur
samt korvar små.
Magen därefter rätta.
Så tagen för Er!
Var så go'.

Glas vi på borden ställa,
däri Ni mumman må upphälla.
Rött vin och pimpinella
till det en helstekt gris
så späd.

Kaffe och mandelmussla
med vispad grädde, röda vinbär.
Magen därefter rätta.
Så tagen för Er!
Var så go'.

För törsten se'n
blir nya glas framställda.
Och allra sist:
Korvkaka frampå natten
av älgalever mald med gryn.

* **MISS SPELMAN.** När man talar om spelmansstämma så tänker man väl främst på gamla barkade herrar med tofsar kring knäna och en väl nött

spelmansfiol under den missuppfattning efter lördagens Flenmo i Mellösa ner i byrålådan. N hört talas om att miss Spelman, med det, så nog låg i tersson från Nyköping för titeln. Det är visst ten hon bär, enligt variant för ogifta.

Uft vardsvisa

För de gode sörmländske speleman och gäster,
som lördagen den 20 februari 1960 hedra Flenmo
med sin närvaro.

Melodi: »Vila vid denna källa» ...

Här uppå pränt vi sätta
varmed vi viljen Eder mätta.
Magen därefter rätta.
Så tagen för Er!
Var så go'.

Smör, bröd, sill och potatis,
som vi här odla och ha gratis.
Låda på brax och kräfta
och Janssons frestelse förstås.

Köttbullar se'n
och stuvning utav rådjur
samt korvar små.
Magen därefter rätta.
Så tagen för Er!
Var så go'.

Glas vi på borden ställa,
däri Ni mumman må upphålla.
Rött vin och pimpinella
till det en helstekt gris
så späd.

Kaffe och mandelmussla
med vispad grädde, röda vinbär.
Magen därefter rätta.
Så tagen för Er!
Var så go'.

För törsten se'n
blir nya glas framställda.
Och allra sist:
Korvkaka frampå natten
av älgalever mald med gryn.

Vi ha sen' en önskan blott:
Spelemänner, SPELEN OPP.

Välkomna!

Maj och Kaj.

Spelmän på Flenmo bjöds helstekt gris

Det spelades mycket, litet och äts åtskilligt av alla traditionstroga spelsträffen på Flenmo på Helstekt gris var en av litema på matsedeln, och den presenterar den yngsta rationen Eriksson på Flenmo fina maträtten. Karl-Erik pojken i förnamn. Den Flenmoandan lever kvar konstateras av spelarna där makarna Maj och Kaj son svarade för värdskap spelmansträffen berättas i taget på annan plats i dagning.

Spelmän kalasade på helstekt gris

Traditionstrogen träff på Flenmo

En generationsväxling var det när sörmländska spelmän på lördagskvällen samlades på Flenmo till årsmöte och fest. Växlingen gällde inte gästerna — spelmän förblir alltid unga — utan värdfolket. Det var inte gamle Flenmon — alla spelmäns gunstling och gynnare — som stod glatt välkomnande på gårdstunet, när raden av musikanter kom tågande. Det var en ny generation, representerad av unga husfrun Maj och maken Kaj, som den här gången tog emot, och genast ska sägas att det blev ett värdskap som knappast kan överträffas. Den gamla Flenmo-andan lever vidare. Det äts och dracks som förr om åren och däremellan klingade de hundra fiolernas låtar lika hurtigt och käckt som alltid när oförbrännerlige spelmansgeneralen Gustaf Wetter slår an tonen.

Det blev en spelmansträff som man sent ska glömma, där allt gick i musikens tecken. Till och med matsedeln för festen presenterades i form av en "aft-vardsvisa", författad av flodaspelmanen Carl G. Axelsson.

I rättvisans namn ska vi säga, att det faktiskt inte blev mat på en gång för de samlade spelmännen. Först fick man lov att "göra rätt för sig" och det skedde i form av ett årsmöte, där det gällde att välja ordförande och allt annat sådant som hör till. Nu stökades det över på kortast möjliga tid — det gällde bl. a. att diskutera jubileumsstämman i Julita.

När förhandlingarna avslutats var det dags för spelmännens speciella Flenmo-ritual. Naverlönnen på gårdstunet — spelmännens eget vårdträd på Flenmo — måste vattnas. Den ritualen försummas inte vare sig det nu är vinter eller sommar och som vanligt var det Gustaf Wetter som tömde vattenkannans innehåll över trädroten. Innan man spelade en låt till vårdträdets lov. Det blev den här gången ingen lång låt med annars förekommande repriserna och repriserna repriserna. Kylan bet redan svettiga spelmän i skinnet och för att inte lägga grunden till en ordentlig senvintersförkylning tågade man i samlad trupp ned till den väntande gästbudssalen, där spelmännen för resten av kvällen — vi garanterar det — sannerligen inte fick tillfälle att frysa.

KOMPONERANDE VÄRD.

Värden, Kaj Eriksson, kom

med kvällens överraskning redan i sitt välkomsttal. — Ni kanske tror att jag är alldeles omusikalisk, inledde han litet försiktigt och med glimten i ögat. Men nog kan jag väl spela en låt för er, menade han, och slog sig ned vid flygeln. Vad spelmännen fick lyssna till var en melodisk och smittande vals, förnämligt spelad — och naturligtvis hjärtligt applåderad. De applåderarna blev inte mindre när Kaj avslöjade att han själv var kompositören.

Så mycket mer tal blev det inte under kvällen. Det där högtidliga pratandet hör liksom inte ihop med spelmän och spelmansträffar. Man har andra och viktigare och framför allt roligare saker att ägna sig åt.

Att vara med på en spelmansträff är alltid roligt. Att få vara med på en spelmansträff på Flenmo är en upplevelse. I grupper på ett par man, kanske fem-sex, kanske tio eller mer kryper man ihop var helst det finns någon lämplig plats, i en rumshörna, i farstun, i trappuppgången och där odlar man sitt stora gemensamma intresse. Man gnider sina fioler, man stampar takten, man nickar glatt inför vackra passager i stämmorna och man trivs. Trivs som man bara gör tillsammans med spelmän.

Och timmarna går. Man äter, både gott och mycket, och så småningom upptäcker man att klockan har hunnit småtimmarna. Så rädd för tal är man inte att man inte tackar för sig ordentligt. Det kommer på Gustaf Wetters lott och fler än han finner sig ha anledning säga ett

tack för kvällens välfägnad. Helstekt gris skulle det vara redan på ett tidigt stadium. När den skulle fram hade alla dock ätit sig mätta på allt annat gott och på det sättet fick grisen ställas undan så länge. Men innan spelmännen lämnade Flenmo hade även det fatet frestat smaknerverna och gett nyhungriga musikanter och andra gäster — det fanns nämligen även sådana — en försmak av gamla Valhalls fröjder.

Nog var det här en fest som gamle Flenmon kunnat sanktionera.

Vid spelmansförbundets årsmöte omvaldes folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm, till ordförande. Vice ordföranden maskinsnickare Arvid Karlsson, Nyköping, omvaldes också. Kassaförvaltare Nils Lindvall, Katrineholm, sekreterare Sigvard Ejermo, Nyköping. Nyvald i styrelsen blev Artur Forsberg, Katrineholm. Han invaldes efter Gerhard Engman, Flen, som av sagt sig återval. Till revisorer valdes Martin Lindström, Stockholm, och Sigfrid Hellberg, Hägersten. Hr Hellberg nyvaldes efter Gustav Lodin, Stockholm.

35-årsjubileum skall förbundet fira på Julita skans på midsommardagen.

Ättioåring och två söner triospelar farfars polska

400 spelmän från hela landet invaderade på lördagen helt fredligt Skansen i granna bygdedräkter. Den största "stämmen" i sitt slag, men så har också 50 år förflutit sedan den första riksspelmansstämman, några av veteranerna nu var med också då:

— Ja, ja, det var tider det, sa SJ-pensionären Edvin Bergqvist, 70 år, från Lottenäs vid Bollnäs. En gång i sin gröna ungdom spelade han på ett bondbröllop, som pågick i fem dagar utan uppehåll...

IFÖRD häverödräkt spelade 80-åriga Gustav Jernberg från Österby bruk på sin fela, omgiven av spelmannssönerna Anton, 51 år, verkstadsarbetare på bruket, och Herbert, 49 år, affärsinnehavare i Hockholm. En trio som är väl anspelt.

I bergsmansgården berättade 80-åringen att han lärde sig hantera fiolen som 8-åring:

— Far min var en skicklig flöjtspelare och farfar kunde sätta enzwung på dansbanorna!

1912 gjorde Gustav själv sin debut i mer officiellt sammanhang, han inledde sin karriär som s. k. prisplockare vid en stor spelmansträff i Uppsala. Sin "farfars polska" spelar han och menarna med glädje — denna låt av Anders Gustav Jernberg är populär överallt där spelmän möts.

Själv är Gustav gästrikvänning, född i Sjövik: han började sin bana som fiskare, men övergick till skolarbetet. Fortfarande säger han nej till att dra upp en och annan gädda.

Veteran med 76 vårar på nacken är jämtan Erik Nilsson från Mattmar, lantbrukare till professionen. En gång var han så gott som ensam om att spela klarinett i den landsändan, själv-lärd råpöpare.

— Nu är jag för gammal att spela, säger han. Instrumentet har jag i alla fall tagit med sig till spelmansträffen.

Hustrun Lisbeth nickar, själv var hon i sin gröna ungdom berömd för sina välljudande vallåtar.

Alzmar Burman från Bräcke i Jämtland är kopist och ivrig folkfarsare:

— Kul, tycker hon och svänger med benen i takt med spelmannens årtarna.

Herrarna i gula mollskinnsbyxor och blanka knappar på västarna intonerar Jämtlands brudmarsch. Dammor får någonting romantiskt i blicken.

Den som skall vara med i en sådan här sväng skall förstås ha folkdräkt, inte något billigt nöje

80-åriga Gustav Jernberg från Österby med sina söner Anton, 51, och Herbert, 49, är en trio som gärna intonerar "farfars polska", en populär låt överallt där spelmän möts — komponerad av Gustavs farfar Anders Gustav.

TÄLJESOARÉN EVENEMANG SOM BÖR UPPMÄRKSAMMAS

Tack vare ett lika ovanligt som förnämligt initiativ kommer södertäljeborna på onsdag i nästa vecka att få vara med om ett trivsamt musikaliskt evenemang. Då anordnas nämligen en Tälje-soaré i Mariekällskolan under medverkan av blåsörkestern, sångarförbundet, ABF-kören och Spelmanslaget.

Initiativet till detta musikaliska samarbete togs i höstas av de två energiska herrarna Thure Enberg och Folke Nordeman i spelmanslaget. Egentligen var det Thure Enberg som kom upp med förslaget, säger hr Folke Nordeman vid samtal med Länstidningen. Han kom till mig och vi blev båda entusiastiska för saken. Förfrågan hos de tre övriga organisationerna gav positiva svar och vid ett sammanträde i slutet av november bestämde man sig för att söka ar-

rangera en gemensam afton våren 1960. Och sedan dess har riktlinjer för programmet dragits upp och övningen igångsatts. Nu har man kommit så långt att datum för soarén kunnat fastställas och det blir, som ovan nämnts, onsdagen den 23 mars kl. 19.30 i Mariekällskolan.

— Vi hoppas nu att denna form av samarbete skall fortsätta, säger hr Nordeman, och att det åtminstone en gång om året skulle kunna bli en gemensam afton till fromma för musiklivet i Södertälje.

Vid onsdagens Tälje-soaré medverkar Södertälje blåsörkester under ledning av Thure Söderlund, Södertälje sångarförbund under ledning av Thore Cederholm, Södertälje ABF-kör under ledning av Inge Ingemarson och Södertälje spelmanslag under ledning av Folke Nordeman — sammanlagt ett hundratal medverkande. Det blir ett förnämligt program som framförs med rikt inslag av folkmusik och -sång. Nu är det bara att hoppas att Södertäljeborna tar tillfället i akt och möter upp i stora skaror. Ett initiativ som detta är nämligen värt all uppmuntran.

avg 1960

Ordföranden Gustaf Wetter överlämnar här en liten bekräftelse av pionjärerna, C. G. Axelsson, Flodafors, för alla de län som upptecknat åt spelmansförbundet.

Spelmän från hela landet mötte upp till 35-årsjubileum på Julita skans

Julita skans mötte på midsommardagen sina spelmän med störtregn. Folk stod under paraplyer och satt inkrupna i bilar. Men det är tydligen inte tillräckligt för att avskräcka någon spelman. I drypande långrockar och med fiolerna ömt tryckta under armbågen kom de från hela Sveriges land.

En glad och frejdig Gustaf Wetter hälsade alla välkomna till Södermanlands spelmansförbunds 35-årsjubileum. Snart delade de massiva molnbankarna på sig. Under tonerna av Västringe gånglåt tågade de nära hundra spelmännen upp på scen. Och hela tiden välldes det in folkmusikälskare genom portarna. Publiksisfran var omkring 4,000.

Med en allomfattande dirigentrörelse satte folkskollärare och ordföranden för Södermanlands spelmansförbund Gustaf Wetter, Katrineholm, fart på stråkarna. Familjen Wetter var talrikt församlad på de första bänkraderna. Sonen Jan, vägingenjör i Kiruna

och Björn, tandläkare i Eskilstuna hade kommit för att bevitna pappans framgångar.

Gamla gånglåten från Dalarna, Till Gudom och sommarens glädje bildade inledningen. Intendenten vid Nordiska museet och för skansen fil. dr Albert Eskeröd, uttryckte sin glädje över att i vår moderna tid få se så mycket folk samlas kring gammal svensk musik. Vidare framförde han sitt tack till spelmansförbundet för dess insatser under de gångna åren.

Så var det Pelle Jakobsson från Orsa, som trädde fram i knä-långt skinnförkläde och blåste in stämman med några naturtoner på långlur. Efter Eskilstunaval-

Fortsättning sidan 3

Spelmän...

Fortsättning från sidan 1
 var det slutspelat på ett tag
 sörmänningarna och "utlän-
 garna" blev ensamma på plat-
 sen. Innan dess presenterades
 fem pionjärerna, som varit
 d ända från början. Dit hörde
 staf Wetter, Katrineholm, Seth
 rsson, Vinäs, Arvid Johans-
 n, Katrineholm, C. G. Axelsson,
 odafors, och Erik Eklund, Es-
 stuna. Där fanns idel gamla
 kanta i spelmansleden.
 Sirligt mottog den 79-årige
 mle etnologiprofessorn Yngve
 urell från Västergötland fol-
 ts hyllning. Han hade för res-
 n röd toppluva, som tycks ha
 armat samtliga närvarande.
 är stod den riksbekante nyckel-
 rpisten Erik Sahlström från

Fru Ingeborg Hultström vid den
 resliga lind som planterades på
 Fors.

Tobo i Uppland, och där fanns
 Gösta Klemming från Överum
 med sin hummel. Som höjdpunk-
 ten på det hela kom landshövding-
 en Ossian Sehlstedt och major
 Nils Adlercreutz med fruar. Till
 hedersgästernas ära fick flick-
 trion Anita Eriksson, Margareta
 Pihl och Elisabeth Eriksson i Ske-
 devi-dräkter sjunga om "Den
 blomstertid nu kommer" och "Den
 signade dag". Landshövdingen
 hedrades med Södermanlands
 spelmansförbunds guldmärke och
 därpå fick Gustaf Wetter motta-
 ga Örebro folkmusikförbunds sil-
 vermärke.

Glada, trevliga trestegslåtar
 omväxlade därpå med fiolsolo av
 den oförbrännelige Laurell, Släng-
 polska från Vi och allt vad de
 gamla kända låtarna heter. Lut-
 sångaren, Lars Andersson, Skogs-
 torp, knäppte på sitt instrument
 och framförde tillsammans Glädjens
 blomster. Och samtliga höll med
 om att vi inte ville byta bort våra
 sköna blomster mot alla söderns
 yppighet.

Så satte sig Gösta Klemming
 från Överum till rätta bakom sin
 hummel och knäppte fram några
 för våra öron lite ovanliga — men
 vackra — toner.

Spelmansstämman avslutades
 med tal av landshövding Sehl-
 stedt. Därefter blev det dans
 kring midsommarstång med små
 och stora barn. Middagen på
 Bäckstugan bjöd stämman på.

Och så fortsatte jubileet

På söndagen fortsatte jubileet.
 Först samlades man vid Floda
 kyrka för kransnedläggning på
 Ernst Granhammars och Ivar
 Hultströms gravar. Bertil Ryd-
 berg, Örebro, lade ner en krans
 från Sveriges spelmäns riksför-
 bund. Högmässan i Floda kyrka
 avslutades av spelmännen med
 att de utförde Österåkers brud-
 marsch.

Bie komministergård fick också
 besök av spelmännen, som med-
 verkade i en friluftskonsert.

Vid Fors samlades man först
 i gästbudsstugan, där bl. a. Pelle
 Jakobsson blåste i sitt kohorn.
 Sedan man hedrat Ernst Gran-
 hammar och Ivar Hultström äg-
 nades en tyst minut för Vivan
 Granhammar, Ernst Granham-
 mars nyss avlidna hustru. Folk-
 skollärare Gustaf Wetter höll en
 kort parentation. Så stämde man
 upp Härlig är jorden.

Till minne av spelmansförbun-
 dets tillblivelse för 35 år sedan
 planterades en lind under hög-
 tidliga former.

Lite senare på kvällen blev det
 uppvisning i 1700- och 1800-tals

danser. 1800-talsdanserna fram-
 fördes i autentiska dräkter av sex
 par under instruktör Gustaf Pål-
 bäcks ledning.

Spelmännen kunde skiljas på
 söndagskvällen i den fasta över-
 tygelsen att stämman genomförts
 med stor bravur och med ett del-
 tagarantal som aldrig förr.

De tre flickorna i Skedevi-dräkter, som sjöng Den blomstertid nu
 kommer och Den signade dag, ses här tillsammans med yngsta
 generationen Wetter.

Hövdingen fick guld av länets spelemän

Stämman blåses in av Orsa-karlen Per Jakobsson. Det är inte näverlur fast den ser så ut. Den är av trä.

Södermanlands spelmansförbund firade på midsommardagen sitt 35-årsjubileum vid Julita skans. På grund av regn fick stämman uppskjutas närmare en timme.

Ett hundratal spelemän från olika delar av Sverige hade mött upp för att fira jubileet. Lands-hövding Ossian Sehlstedt hedrades med Södermanlands spelmansförbunds guldmarke och ledaren för förbundet folkskollärare Gustav Wetter fick mottaga Örebro Folk-musikförbunds silvermarke. Bland de spelemän som infunnit sig märktes fem som varit med ända från starten, nämligen Gustav Wetter, Katrineholm, Seth Karlsson, Bynäs, Arvid Johansson, Katrineholm, C-G. Axelsson, Flo-dafors och Erik Eklund, Eskils-

tuna. Fil. dr Albert Eskeröd, in-tendent för Skansen och Nordiska museet tackade förbundet för dess insatser under de gångna åren. Så var det Orsaspelemannen Pelle Jakobssons tur att blåsa in stämman. Bland de mer ovanliga instrumenten märktes nyckelhar-pa som spelades av Erik Sahlström, Pelle Jakobsson spelade på kohorn och Gösta Klemming, Överum, på kummel. Särskilt he-drad för sin närvaro blev 79-årige professorn i etnologi Yngve Laurell som var Västergötlands representant.

LYCKAD MUSIKSOARÉ I MARIEKÄLLSK

Den glade ledaren för Södertälje Spelmanslag, Folke och Spelmanslagets ordförande, Thure Enberg, kunde på kvällen känna sig nöjda med den soaré som gavs i Marie Initiativet till denna hade nämligen tagits av dessa två herar och av bifallet att döma tycks en repris nästa år vil-kommendera. Många människor vill nämligen ha lite läsa på repertoaren och detta försök att variera "dieten" var lovvärt.

De medverkande: Södertälje Blåsorkester under ledning av hr Thure Söderlund, Södertälje Sång-arförbund, ledare Thore Cederholm, Södertälje ABF-kör, ledare Inge Ingemarson samt sist, men inte minst, Spelmanslaget. Utan att göra några jämförelser mellan de fram-trädande organisationernas presta-tioner vill signaturen ge en blomma till Sångarförbundet, som i Hugo Alfvéns arr. av "Anders han var en hurtiger dräng" visade prov på fin nyansering och dito textbehand-ling. Moses Pergaments "ovanliga" komposition "Maskin i olag" fick också ett gott framförande.

För att börja från början inledde Blåsorkestern med marschen "Ita-lia" av Sam Rydberg och det var också blåsarna som avslutade kväl-len. Blåsorkesterns bästa nummer blev "Capricious Alyosius" av Ha-rald L. Walters, enligt den trevlige

konferencieren Inge Ing svensk militärmusiker sa-rat till det stora landet denna komposition var ten Berndt Schou solist äran; bra ton, fin tek-märkt fraserings. Synd kompanjemangen bitvis starkt!

ABF-körens första av-nehöll en fyndig sve-"Brandvaksrop", i arr. radion kände Gerhard men frågan är väl om numren i den senare lyckades bättre. I den pin-folgvisan "Jägar'n och arr. av domkyrkoor-Strängnäs, Rudolf Norr-"Kullerullvisan" i Ru-qvists arr. klingade kör-man får hoppas att den trötts i sin uppgift att folkvisans budskap till T

Sist på programmet manslaget placerats. Ma-varje organisation fram-gånger (Blåsorkestern tre även höra Spelmanslaget gånger. Renheten i spele-medan rytmen tycks vara cruxet. Det var sörm ande framfördes och av applå-döma tycktes "Forsma-uppskattas mest. I skänklåt" visades prov spel" medan "Mörktade" litet i rytmen, kberoende på att det var lta nummer och att nervhunnit komma under kon

Efter Blåsorkesterns mer, potp. ur "My Fair Frederich Loewe, fram-sikstyrelseledamoten Ghanansson och överlämnade till de fyra dirigenterna. ängterade därvid musik-välvilliga inställning till tiativ och hoppades att skulle bli en engångsföre-bli en tradition i stadens Och kanske kan flera gen-soaré, som musikledare Ing hoppades, bli intresserade vokal- som instrumentalm-bli delaktiga av den stora detta utgör.

Lycka till i fortsättning

nga Södertälje spelmanslag redan välkänt i Mellansverige

Spelmanslaget i Södertälje har blivit en faktor att räkna med i sammanhang i Mellansverige trots sin ungdom. Laget bildades för två år sedan och har ett 35-tal medlemmar. Man har redan uppträtt på flera platser utanför hemstaden och fått god kritik. Lite övning behövs ännu innan laget är en riktig enhet, men redan är god, det kunde både outtröttlige ledaren Folke Nordeman och musikdirektör Bertil Bystedt, Tumba, konstatera vid förhöstövningen.

Man kunde väl ana att spelmanslaget i Södertälje så snabbt skulle bli känt utåt och därtill känt sitt goda spel. Det är inte bara spelmansbasen Gustav Wetter i Traneholm som kunnat konstatera detta utan många andra auktoriteter på området. Det är, som i laget skämtsamt uttryckte sig, snart bara folkdräkterna som räknas. På spelmansstämmor söder-
lägelaget varit har det strängt taget bara varit södertäljeborna som fått sådana dräkter. Orsaken, ja naturligtvis av ekonomisk art, tycks man kan väl begära att ett nybildat lag på så kort tid skulle

kunna ha fått ihop de nödvändiga medlen. Nu har man i alla fall i en skrivelse till stadens myndigheter förhört sig om möjligheterna till dräktanslag. Något svar har inte kommit än, men man hoppas i laget på ett positivt sådant. Det skulle betyda mycket för spelmanslagets medlemmar att känna, att också hemstaden uppskattade deras arbete.

Inför vintersäsongen berättade energiske ordf. Thure Enberg, att man tänkte i viss mån göra om och förbättra lagets organisation, skaffa ordentliga notmappar och flera arrangemang på låtar så att lagets repertoar succesivt kan utökas. Ett sådant arbete kostar pengar men det räknar man med att kunna klara ut så småningom. Likaså anser man i laget det vara viktigt att alla drar sitt strå till stacken när det gäller finansieringen av dräkterna. Därför har man i skrivelsen till staden inte tagit upp det verkliga beloppet dräkterna går på utan ett avsevärt mindre. Bara ett sådant handlande borde göra myndigheterna välvilligt inställda till ett anslagsgivande.

Vid första höstövningen hade man besök av musikdirektören och riksspelmannen Bertil Bystedt från Tumba, som på ett trivsamt och intressant sätt kåserade om den norrländska folkmusiken och illustrerade sin framställning med låtar från fyra landskap i norr.

På onsdagskvällen framträdde spelmanslaget tillsammans med Frälsningsarméns musikkår i Dalparken och många hade samlats i den mörknande kyliga kvällen för att höra de käcka spelemännen. De framträder ännu en gång i höst offentligt i Södertälje och då bör ingen av folkmusik intresserad försumma tillfället.

Tharre.

Ledarna för Södertälje spelmanslag, Folke Nordeman och Thure Enberg flankerar riksspelmannen och musikdirektören Bertil Bystedt.

Spelmanslagets ordf. Thure Enberg i trivsamt sällskap med harpolekarna Gustaf Karlsson och Sahlström vid spelmansträffen på Måsnaryds pensionat i lördags kväll.

Mörkö- eller Sorundadräkten bäst för Södertälje-spelmän

Folkmusiken satt i högsätet på Måsnaryd i lördags kväll. Då hade nämligen Södertälje spelmanslag års- och spelmansstämma och frampå nattkröken genljöd hela huset av fiolmusik. Världsbekante riksspelmannen Erik Sahlström från Tobo i Uppland och förbundsordf. Gustaf Wetter var celebra gäster och viktigaste ärendet på årsmötet var anskaffandet av dräkter till spelmanslaget.

Det märktes liksom i luften redan på Stora torget i Södertälje på lördagskvällen att det var en spelmansstämma i faggorna. I välfylld buss for män med mystiska avlånga lådor som bagage ut till Måsnaryds pensionat och när alla bröstat av visade det sig vara Södertälje spelmanslag plus gäster från Stockholm och Uppland. Inte mindre än två nyckelharpospelare mönstrade upp i Måsnaryd, förutom Erik Sahlström även Artur Karlsson från Stockholm och ingen av dem släppte stråken för nå-

gon längre stund under lördagskvällen. Det gjorde f. ö. inte södertäljespelmännen heller när de väl blivit varma i kläderna. Till långt fram på småtimmarna spelades taktfasta låtar och de som

(Forts. å sid. 5)

Fiol nr 13 blev favorit för händiga Sjösa-Kalle

Mitt för Scania-Vabis bostäder vid viadukten på järnvägssträckan Södertälje C — Södertälje Södra ligger en röd liten banvaktstuga med nr 126, och i den bor 68-åringen Sjösa-Kalle med det mera borgerliga namnet Gottfrid Karlsson.

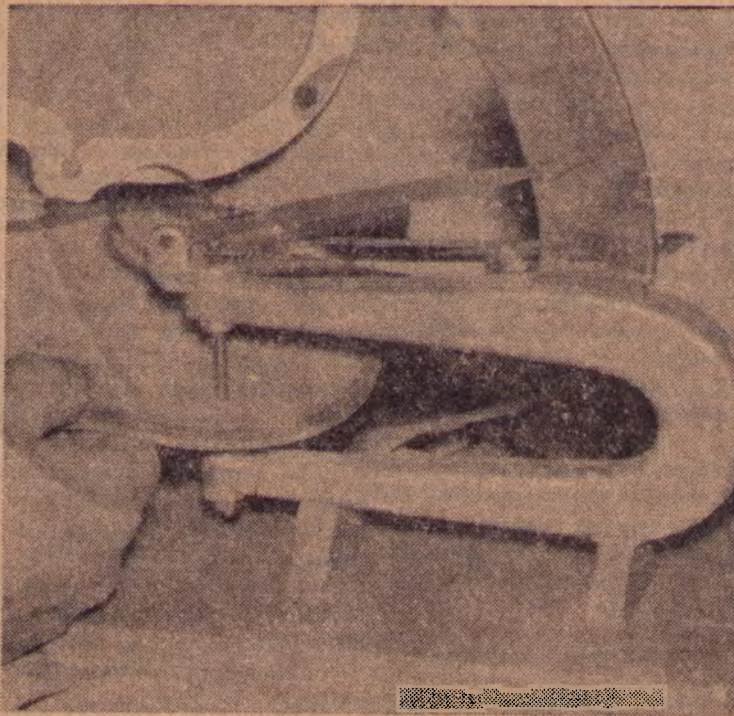
I den stugan har han nu bott i 24 år med förbiskramlande tåg alldeles utanför knuten. Men han hör dem inte sedan många år, därtill är han alltför van. En äkta sörmlänning är han, från Bältinge socken och med födelseåret 1893. Via bl. a. Järna och Älvsjö har han så småningom hamnat i Södertälje.

Han gick inte så många år i skolan, och redan som 10-åring fick han ge sig ut att arbeta. Till SJ kom han 1914 för att fyra år senare bli ordinarie banarbetare. Så gick vägen över banvakt, reparatör, förste reparatör och ledningsförman till signalmästare, och som sådan pensionerades han för några år sedan.

Redan som liten pojke tyckte han om att syssla med träarbeten, men det ville sig inte att han riktigt fick möjligheterna därtill. För mer än 40 år sedan köpte han sig en bok om fiolbygge, men tiden räckte inte till och boken blev liggande oläst i hela tjugio år under vilka han visserligen sysslade med trä så gott som varje dag — han var ju banarbetare — men inte riktigt det han gick och drömde om.

Men så en dag för några årtionden sedan började han i alla fall bygga sin första fiol, och den blev så pass bra att han ville fortsätta. När den fiolen var halfärdig träffade han fiolbyggare Hedberg i Södertälje och dessa båda blev mycket goda vänner. Av denne har han under årens lopp fått många goda råd hur man ska göra för att få riktig kläng i lådan.

En rolig hobby har det varit under åren och en härlig avkoppling att efter dagens hårda knog komma hem och gå ner i den lilla fiolbyggerverkstaden för att där med varliga fingrar (hur kan egentligen så stora, starka händer samtidigt vara så mjuka och smidiga?) arbeta fram den ena fina fiolen efter den andra. Att bygga fioler har varit det roligaste, men åtskilliga är också de gitarrer som Sjösa-Kalle under årens lopp reparerat och renoverat åt musikälskande södertäljebor. Och så har han förstås ock-

Med det här mätverktyget — som är hemmagjort — mäts stockleken på botten och lock i fiolen. Det är mycket viktigt att måtten är de riktiga.

så hunnit vara medlem i fiolbyggarklubben Mensuren i Stockholm, vars sekreterare han är för andra året. Att han är medlem i Södertälje spelmanslag och dess kassör fyller ut bilden av en aktiv sextioåttårig hederskarl med en ynglings pigga blick.

Alla har ju bisysslor nu för tiden — så ock Sjösa-Kalle, som har åtskilliga bikupor att sköta om när den tiden kommer. — Och det är bra med ett och annat bisting — mot reumatism och annat elände, säger Sjösa-Kalle, som av allt att döma måt-

te ha fått alldeles lagom många.

Och så spelar Sjösa-Kalle en härlig gammal låt på älsklingsfiolen — fiol nummer tretton, som blivit prisbelönad av fiolbyggarklubben för jämn och stadig ton, innan han går att få sig en kaffetår av vänligt leende fru Elsa. Och när tåget rasslar förbi om en stund står han vid arbetsbänken igen och knäpar med en åttasträngad fiol — d. v. s. en sådan där fela med fyra strängar under greppbrådan med uppgift att ge instrumentet en bättre resonans.

Vill man skona grannen använder man nattfiol

Att det finns nattviol, det visste man väl, men att det finns nattfiol, det kanske var en nyhet. Sådana använder man för att inte störa grannarna.

Fiolbyggare växer inte på träd. Det vet alla våra violinister, som värdesätter goda fiolbyggare alldeles särskilt högt. Fiolbyggandet är kanske till en början en hobby men blir i många fall fiolbyggarens huvudsakliga verksamhet efter en tid. Sjösa-Kalle eller Gottfrid

Karlsson som han i verkligheten heter, har byggt många fioler i sin dar. Han kan berätta om fiolbyggarens både vedermödor och fröjder. I ett reportage på sidan 9 får vi läsa om Sjösa-Kalle.

Arne Blomberg med sin nyckelharpa.

1961

Nyckelharpan har endast två sörmländska utövar

Södertälje spelmannslag är i den lyckliga situationen att ha de enda av Södermanlands två nyckelharpspelare knuten till sig. Det är unge Arne Blomberg som vid studentexamen presenterades en nyckelharpa, ett instrument, känt i Sverige sedan 1500-talet, och som nu upplever en renässans. Mer utbredd är emellertid inte nyckelharpspelandet ännu, än att det utövas av hundratalet spelmän i Sverige.

Den andra spelmannen i Södermanland med nyckelharpa som specialitet är Liljeholm i Gnesta, berättar hr Arne Blomberg för LT. Han är förresten nere i Tjeckoslovakien och spelar uppländska låtar för tillfället. Uppland har varit det landskap som haft mest nyckelharpor. Det sammanhänger kanske med att vallonererna förde med sig instrumentet nere i från Europa under 1600-talet. Dessutom är huvuddelen av den uppländska folkmusiken skriven för nyckelharpa.

Instrumentet är mer fiol än en

harpa och närmaste släktingen är gigan den gamla folkinstrumentet i västgötalagen i samband med lekarens rätt.

Nyckelharpan har utvecklats sedan 1500-talet då spelsträngarna endast var 3. Den nya typen kom vid sekelskiftet och har blivit 12 resonanssträngar. Det förekommer heller ingen seriemässig tillverkning av instrumentet, "Världsmästaren på nyckelharpa", E. Sahlström, senast sedd i TV i folkmusikprogram, bygger två instrument om året.

Tre tonårsflickor gjorde succé vid spelmansförbundets årsmöte

17-2-61

Sörmlands spelmansförbund förfogar över ett mycket omfattande arkiv. Här ses några av spelmännen titta på några av de unika originaluppteckningarna. Från vänster "Lille-Gustav" Gustav Andersson, Eskilstuna, Johan Henrik Thorsell, Skogstorp, Gustaf Wetter och Arvid Johansson, Katrineholm.

Det var stort galej på stadshotellet i Katrineholm på lördagskvällen. Sörmlands spelmansförbund höll årsmöte och spelmän från hela landskapet hade mött upp. Vid supén efter förhandlingarna var det omkring 120 personer som deltog i festen. Det dröjde inte länge förrän fiolerna plockades fram och de spelglada sörmlänningarna började hantera stråkarna — var och en i sitt hörn. Men den klaraste succén gjorde inte någon av de styva veteranerna, utan det gjorde två flickor från Katrineholm och en flicka från Flen. Britth Skeppstedt, Kristina Olsson och Margareta Jern visade prov på folkmusikalisk uppfattning så pass att förbundsordföranden Gustaf Wetter blev optimist. Han har tidigare haft bekymmer för ny-

rekryteringen i spelmansleden.

Vid förhandlingarna omvaldes Wetter som ordförande och det blev för övrigt omval över hela linjen vilket innebär att styrelsen vidare består av Arvid Karlsson, Nyköping, vice ordförande, Sigvard Ejemo, Nyköping, sekreterare, Nils Lindvall, Katrineholm, kassör, biträdd av Artur Forsberg, Katrineholm.

I samband med årsmötet hade förbundets mycket uppskattade arkivarie Alvar Rosén, Katrineholm, arrangerat en utställning av det arkiv, som sörmlänningarna förfogar över. Det anses vara det förnämsta arkiv som något länsförbund kan visa upp. Bl. a. har man ett tusental samlade originaluppteckningar på låtar av Olof Andersson. Gustaf Wetter har bidragit med cirka 500 andra originaluppteckningar och C. G. Axelsson, Flodafors med ett 50-tal.

Verksamheten under det gångna året har varit synnerligen liv-

lig och sörmlänningarna har både arrangerat och tagit del i åtskilliga stämmor. Nu beslutade man att i vanlig ordning hålla den stora spelmansstämman på Julita skans på midsommardagen. Likaså skall man delta i trelänsstämman i Brevens bruk i slutet av augusti. I oktober skall man ordna en utflykt. I fjol gick den till Asa folkhögskola, i år är det troligt att färden ställs till Gripsholms folkhögskola. Och så skall man naturligtvis vara med om riksstämman på Skansen. Det är att observera att denna i år förläggs till den 3 och 4 juni. Alltså nästan en månad tidigare än vanligt.

Flera gäster hade inbjudits till evenemanget och bland dem märktes bl. a. förbundets förste ordförande, godsägare Seth Carlsson, Vinäs, borgmästare Hilding Hjelmberg med fru och vidare fru Ingeborg Hultström, Fors Floda. Hon var maka till förbundets andre ordförande.

Måndagen den 25 juni 1961

Musik som drev sågverk inför storpublik på stämman

Männen marscherar upp. Mellan fanbärarna ses stämmans ledare folkskollärare Gustaf Wetter.

KATRINEHOLM. (SvD:s utsände medarbetare.) — Dom är nävakrump, så det dröjer ett par låtar innan dom blir uppspelta, sade magistern h spelemannen Gustaf Wetter när han på midsommardagen öppnade Södermanlands spelförbunds årliga stämman i Djulö utanför Katrineholm. Ett 80-tal musiker från hela landet hade trotsat blåst och regn för att bota upp och visa vad de kunde inför en tusenhövdad publik.

Är riktiga spelmän träffar samman, så görs det inte upp några noga konsertprogram: de spelar en timme och så tar de 10 minuter och sedan de hålla på en timme till och sedan man att det kan bli polskor, stråkar, gånglåtar och brudmarscher. Att det räcker dubbla tiden, tyckte att det räckte. Den gamla musikskatten är i den gemensamma repertoaren och skulle det bli tid över är alltid någon som kan spela ett stycke. Så gick det också till på Djulö "utan upptakt, vi tart direkt", den glade och energiske anföraren, och så gick tonerna från 80-talet ut över Djulövattnet och blandades med lövdungarnas susande. Ildinge skänklåt inledde det lånsprogrammet och avslöstes av en spröd och graciöst melankolisk odi, Nyköpingsvisan, som har ursprung långt borta i medeltiden. Den har nu kommit upp på reoaren tillsammans med andra melodier, som nu börjar att spejas även av bygdespelmännen. Och så kommer Rapp-Kalles vals, spelad av den verkliga senioren, 78-åriga Richard Larsson, som har huvudet fullt gamla melodier, som han som har lärt sig av nu klassiska Södermanlandsspelmän.

LIGATORISKA SPELMÄN
Därefter kom de verkliga storpelmännen — den legendariske

Erik Sahlström med nyckelharpan och Viksta-Lasse med sin fiol. De kommer från Uppland men det känns också av ursörmlänningar att utan dem blir det inte spelmansstämman i Södermanland. Viksta-Lasse stämmer fiolen till trolldämning och berättar och visar hur det gick till när man spelade i gång Rångsta såg, som drevs med musik tills det blev vatten i dammarna.

600 LÅTAR UPPTECKNADE

Eldsjälen bakom spelmansstämman och bakom det folkliga musikkivet i Södermanland är magister Gustaf Wetter.

— Jag hörde talas om att det skulle finnas tre lärjungar till vår störste spelman August Vidmark när jag kom till trakten år 1924, berättar han för SvD. Jag fick tag på dem och tecknade upp vad de hade kvar. Efter den början satte jag i gång med att söka igenom hela landskapet och nu kan man nog säga att det mesta är räddat fast det skedde i sista stund. 600 melodier finns samlade och av dem har vi givit ut mer än 150 i tre låthäften, som alla spelmän i förbundet fått gratis. Nu kan vi också glädja oss åt ett levande intresse för folkmusiken, vilket gör att man kan hoppas på att den kommer att leva kvar som spelmanstradition i alla tider, slutar hr Wetter. HASS

Måndagen 26/6 1961

Spelmansstämman i Katrineholm blev succé med 2.000 besökare

Närkes representanter under uppspelningen vid Sörmlandsförbundets spelmansstämman vid Stora Djulö.

Nyckelharpan går mot en renässans inom folkmusiken! Detta kunde Södermanlands spelmansförbunds ordförande, folkskollärare Gustaf Wetter med glädje notera vid spelmansstämman vid Stora Djulö på midsommardagen. Instrumentet har i gångna tider alltid varit förbundet med landskapet Uppland, men vid Djulö repr. Närke, Södermanland och naturligtvis Uppland av bl. a. harpolekare, Hr Wetter gladdes åt att för publiken presentera fem musikanter, som trakterade detta svåra instrument. Spelmansförbundets ordförande räknade faktiskt med ytterligare fem, men dessa var upptagna på andra håll i midsommar.

Spelmansstämman blev en stor succé inför den 2.000-hövdade publiken med bl. a. länets landshövding Ossian Sehlstedt och maka som inbjudna hedersgäster. Viksta-Lasse från Uppland gjorde med sin trolldämmande fela ett bejublat framträdande. Han spelade på sitt oeffterhärmliga sätt sin egen melodi Rångsta-sågen, där han genom tonerna på ett belysande sätt lyckats återge en motsträvig bondesågs igångsättande. Nyckelharpan mästare, Erik Sahlström från Tobo bruk hanterade sitt instrument på ett utsökt sätt och vidare förekom samspelning av de hundra bygdespelmännen.

Närke repr. av ett spelmanslag under ledning av Bertil Rydberg från Örebro. Vid den enskilda uppspelningen framträdde närkingarna med Närkes gamla brudmarsch och Värmlandsvals. Bertil Rydberg och Ragnar Forsgren spelade den stämningsfyllda gamla folkvisan

och psalmen Sorgen och glädjen vandra tillsammans. Genomgående tema för stämman var Arvid Mörnens dikt om folkmusiken, En melodi från bondfiolens strängar, en av de halvt förglömda muntra gamla etc. som tolkades av hr Wetter.

Landshövding Ossian Sehlstedt harangerade spelmansförbundet, och vände sig speciellt till dess ordförande hr Gustaf Wetter, smålänningen, som ser ut att trivas väl i Södermanland. Vidare påpekade landshövdingen den stora betydelse folkmusiken har. Uppteckningen på noter av bygdemusiken och dess arkivering är en stor kulturuppgift som förbundets eldsjäl har hittills utfört.

En målande beskrivning över Djulö närmaste omgivningar och dess kulturminnen lämnades av kommunalborgmästare Hilding Hjelmberg, Katrineholm. Han noterade med tillfredsställelse spelmanstäm-

Gustaf Wetter ersatte solen vid spelmansstämma på Djulö

John Ekman och Gunnar Eriksson som fanbärare och Gustaf Wetter bakom dem med stråken i högsta hugg tågade de 80 spelmännen upp på tribunen.

Regntunga moln skymde solen men Gustaf Wetter strålade i stället som tio solar när Sörmlands spelmansförbund inledde stämman på midsommardagen och 80 spelmän lade fiolerna till hakan och med i med Sköldinge skänklåt. Borgmästare Hilding Hjelmberg halsade spelmän, landshövdingen Axel Sehlfeldt och en publik på över 2.000 personer välkomna till Djulö och förklarade att där fanns de rätta traditionerna för en folkmusikens samlingspunkt, därintill vilade de första katrineholmsarna i sina stenåldersgravar och där hade Selma Lagerlöf låtit Nils Holgersson sitta i en trädgård och se ut över den förtrollade trädgården.

En förflyttning till Djulö från Junta Skans och hoppades att den kommit för att stanna.
Hr Wetter framhöll vilken stor betydelse ungdomsrekryteringen har inom spelmansförbundet. Inom Södermanland är återväxten förhållandevis god med ett flertal ungdomar som entusiastiska medlemmar.
Ur programmet i övrigt märktes sång till luta av trubaduren Lars Andersson, Eskilstuna. Han sjöng några visor av Jeremias i Tröstlösa. Katrineholms folkdansare uppträdde senare på eftermiddagen och på kvällen vidtog den allmänna dansen. För musiken svarade olika spelmanslag.

-lu.

Det skulle ta en stund innan de "näväkrömpa" spelmännen riktade upp ångan, påstod förbundsordföranden och dirigenten Wetter, men nog föreföll det skribenten som om gnistan fanns där redan från skänklåten, Forsmanspolska och medeltidsvisan om Nyköpings gästabad. Och vilken spelglädje!!

78-åringen Rickard Larsson från Stora Malm och den tio år yngre Ernst Persson från Österåker visade att de kunde hantera stråken lika bra som lien — det var de båda som slagit gräset på ången — och att det är god återväxt i spelmansleden kunde man höra när 14-årstösarna Britt Skeppstedt och Kristina Ohlsson spelade "Skräddar-Anders gånglåt".

Att nyckelharpsvirtuosen Erik Sahlström är en mästare på sitt välljudande instrument visste vi redan förut och om Viksta-Lasse räcker det med att citera Gustaf Wetters ord: Det var verkligen bra spelat.

Sedan Eskilstunas, Södertäljes och Nyköpings spelmanslag fått visa att de inte var "näväkrömpa" tog landshövding Sehlfeldt till orda och tackade spelmansförbundet för den insats som gjorts för bevarandet av den ovärderliga skatt den svenska folkmusiken utgör.

Sedan blev det "utlänningarnas" tur, dvs. alla de spelmän som inte hörde till landskapet. En mycket trevlig uppvisning av NOV:s folkdanslag ingick också i programmet.

Men blåsten ven om öronen och framför korvståndet stod en hundra meter lång kö.

3.000 PÅ SPELMANSSTÄMMA

Ungdom i alla åldrar sökte sig till stämman vid Djulö, där Gustaf Wetter ledde allspelet.

Midsommardagens spel-
mansstämma på Djulö utan-
för Katrineholm bjöd inte

bara på fler nyckelharpor och
eldigare fiolmusik än vanligt,
den bjöd också på ett bläs-

väder, som gav stämman dra-
matik i mer än ett avseende.
Det var en orolig och utvakad

förbundsordförande, som k
i spetsen för spelmännen
hagen på eftermiddag
skulle stämman gå ihop e

Fortsättning sidan

Måndagen den 26 juni 1961

Det var trångt om utrymmet, när dansbanan fylldes vid folkmusikfesten.

3,000 på ...

— Fortsättning från sidan 1 —
nomiskt eller skulle vädret spolia alltsammans. Men en halvtimme senare kunde han vara lugn. Vinden som öste sekundmeter genom björk-hagen skingrade de tunga molnen och 3,000 personer sökte sig in genom entrén och bänkade sig med landshövdingen i spetsen på och omkring dansbanan för att höra de 90 spelmännen spela upp.

Det blev spela av i flera timmar. När har det hänt att man kunnat hålla programenliga tider på en spelmansstämma? Där kom Viksta-Lasse ifrån Uppland och Erik Sahlström med sin nyckelharpa, där kom Ivar Hultqvist och Josef Lindberg i spetsen för östgötarna, som vågat sig över Kolmården och där kom — förstås — Örebro-Rydberg med fladdrande hår och rockskört i täten för alla norrlänningar i Närkes spelglada lag. Gustaf Wetter hade bara att tacka och ta emot och sätta fart på munlädret.

Borgmästare Hilding Hjelmberg hälsade alla stämmogäster välkomna i ett hjärtligt öppningsanförande. Spelmännen värmdes upp sig och publiken med några klingande allspelslåtar och sedan var det dags att släppa fram solister i blandad ordning.

— Här spelas det för glatta laget och det ska ni fortsätta med och ha er hela kvällen, sa landshövdingen, då han tackade för sig efter två timmar och lämnade stämman i bästa humör. Då hade sörmlänningarna klarat av sitt program och det var »utlänningarnas» tur att komma med sina låtar. Utlänningarna det var spelmännen från de andra landskapen det, enligt Wetters ordlista.

Efter musikprogrammet tog danslekarna vid. Försäljarna gjorde storaffärer i de många små »torgstånden» i hagen, publiken började röra på benen och Sörmlands olika spelmanslag gjorde sig redo att svara för dansmusiken ända fram till midnatt.

Började röra på benen ja ... Det fanns en och annan i de äldre årgångarna, som börjat med det redan under uppvisningsprogrammet. När Viksta-Lasse och Erik Sahlström klädde i med en ur gammal polska, då vaknade spelmannssjälen hos en yngling på 72 och det blev omöjligt för honom att sitta stilla längre. Han tog en solodans på tiljorna framför parkettpubliken.

— Så ska det vara, sa Gustaf Wetter. Tretusen fick vi in, trots att regnet hängde i luften och sju och femtio får vi nog över i kassan, trots att vi har investerat tusenlappar i evenemanget.

Spelmansstämma i Parken med gäster från fem län

20/8
1961

Folkdansuppvisning i Parken. I förgrunden Eskilstunaspelmännen Gustaf Andersson, 78 år, och 17-årige Per Owe Jonsson.

Ett par hundra folkdansare och spelmän från Sörmland, Närke, Västmanland, Dalarna o. Östergötland gästade på söndagen Parken i Eskilstuna och deltog i arrangemangen kring Folkmusikens och Folkdansens dag. Söndagens vackra och varma väder hade lockat en stor publik till Parken, där folkdansarna och spelmännen i sina vackra folkdräkter utgjorde ett färgglatt inslag.

Programmet var uppdelat i två avdelningar under middags- och eftermiddagstimmarna, båda med

musik- och dansframträdanden. Dirigenten, folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm, hälsade den talrika publiken välkommen och påpekade att det nu var första gången som en spelmansstämma av detta slag ägt rum i Eskilstunaparken under spelmansförbundets 25-åriga tillvaro. Han sade sig finna den vackra platsen utomordentligt väl lämpad för detta ändamål och hoppades att spelmansstämmor i Parken skulle bli tradition.

Av de c:a 200 deltagarna var hälften spelmän och hälften folk-

dansare. Utöver dessa medverkade lutsångare Lars Andersson. Under den andra programavdelningen framförde folkdansarna bl. a. en dansk, en tysk och en finsk folkdans samt som avslutning Vingåkersdansen.

Danserna hölls på gräsplanen framför djurparken och den talrika publiken visade tydligt sin uppskattning av uppvisningen.

Programmet leddes av bl. a. ordföranden i Sörmländska Ungdomsringen, hr Fritz Andersson, Eskilstuna.

inlämningen på uppåtgående. Till vänster hembygdsföreningens
ordförande Sven Nilsson.

DAGENS GÄST

i vår lilla stad som Karl-
lvar upplever honom.

Dalaspelmän i spetsen på stämman i Östersund

ÖSTERSUND (DD). Svenska Ungdomsringens bygdeungdomsstämman och riksspelmansstämman invigdes på torsdagen i Östersund. 1.500 deltagare från hela Norden och många andra länder samlades framför Östersunds rådhus, där stämmostyrelsens ordförande Martin Sandberg hälsade deltagarna välkomna. Ett spelmanslag under ledning av Knis Karl Aronsson, Leksand, spelade Gånglåt från Mockfjärd och musikfanjunkare Torsten Wijk blåste in stämman med en vallat på näverlur.

Med Knis Karl Aronsson och dalaspelmän i spetsen tågade sedan spelmännen till Östersunds kyrka, där stadsfullmäktiges ordförande Frans Viktor hälsade välkommen på stadens och landstingets vägnar och förklarade stämman öppnad. För Ungdomsringen talade dess ordf. Bertil Dahlkrantz, Stockholm och för Sverige Spelmäns riksförbund Knis Karl Aronsson.

"Det gamla bondesamhället var ett traditionssamhälle, sade herr Aronsson och spelmännen var och är viktiga traditionsbärare. Om man lever sig in i dessa åldriga melodier märker man dess

religiösa släktskap. Folkmusiken är någonting äkta, något som rost och mal ej kan förstöra, slutade herr Aronsson.

Från Sätters folkdansring fick Svenska Ungdomsringen motta en flagga. Ungdomsringens högsta förtjänsttecken utdelades till Adolf Otterström, Malmö, för hans arbete inom dräktforskningen. Förtjänsttecken utdelades också till f. förbundsordföranden i Jämtland Göran Carlholm och till bestyrelsens ordf. Martin Sunding. Stämman fortsätter till söndag med bl. a. en folkdansuppvisning med 1.200 deltagare på Hofvallen i Östersund.

Tänjor stämmolokalen i Östersunds Praktiska realskola spelar Kurt Grälls, Hedemora, Pontus Berggren, Säter, och Viktor Brant, Vikmanshyttan.

12-17/7 1961

Bygdeungdomens riksstämman färgglatt inslag i Östersund

ÖSTERSUND. (SvD:s korr.) Svenska ungdomsringens bygdeungdomsstämman invigdes på torsdagen i Östersund. På en natt hade Jämtlandsmetropolen fått ett befolknings tillskott på drygt 1 300 personer, bestående av färgrikt bygdedräktsklädda folkdansare, spelmän och intresserade från hela landet, representanter för de nordiska länderna samt tyskar, österrikare, amerikaner och islänningar, som strax efter klockan 13 började trängas på Rådhusplatsen.

Som sig bör inleddes folkfesten med att spelmännen lät felorna ljuda, varpå ordföranden i stämmans lokalkomité, herr Martin Sunding, Östersund, hälsade deltagarna välkomna till Jämtland.

Folk i nationaldräkt kan bara kalas samman på ett sätt, tyckte arrangörerna, och det gjorde musikfanjunkare Torsten Wijk genom att på näverlur blåsa ett stycke ur Arn-ljot. Hr Sunding tog sedan åter till orda och läste en prolog, författad av rektor Anton Svensson, Östersund. Efter det att man unisont sjungit Jämtlandssången, tågade man med fanborgen i täten till Östersunds nya kyrka. Prosten Gösta Wik inledde med en kort andaktsstund, varpå stadsfullmäktiges ordförande, advokat Frans Victor, välkomsttalade på uppdrag av landstinget och staden. Riksstyrelsens hälsning framfördes av ordföranden, ingenjör Bertil Dalkrans, Stockholm, och Riksspelmansförbundets av arkitekt Knis Karl Aronsson, Rättvik.

En extra högtidsstund blev det, då hr Ingvar Karlsson trädde fram och från Sätters folkdangille till Ungdomsringen överlämnade en fana, som togs emot och harangerades av hr Dalkrans. Fanan gick för övrigt i topp på en väntande flaggstång vid Östersunds praktiska realskola, vilken tjänstgör som stäm-

Håkan och Ulf Leander från Holm.

molokal. Det blev också med i kyrkan. Hedersordföranden Ström, Stockholm, trädde fram ret och överlämnade guldmär Adolf Otterström, Skåne, sars tjänsttecknet till Göran Ca Kövra, och Martin Sunding, sund.

Efter den högtidigare deler middag och samkväm. Stämman sätter i Östersund till och med dag, medan måndagen ägnas utflykt i den jämtländska fj